

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. - PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJE SEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. - OGLASI PO CIJENIKU. - PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO »NA RODNE STRAŽE« - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 48. 492

SIBENIK, 31. PROSINCA 1925.

GODINA V.

Osvrt na prošlu godinu.

Stara je godina na izmaku. Dolaze pred nas novi dani i tjedni, mjeseci i godine. I dok mislimo i pitamo, što će nam oni donijeti, posmatramo kritički i rasudno sve događaje prošle godine, bilans. Bilans, konačne račune za gospodarski, prosvjetni i politički život kroz 1925. godinu.

Ova godina, što se od nas dijeli, došla je u doba teških događaja kod nas. Izbori za Zakonodavnu Skupštinu obavljani 8. februara, uzbunili su atmosferu našeg života. U izbornu borbu prošle su političke stranke strasno i žučljivo. Konačni rezultati glasanja izbornika naše države pokazali su ojačanje radikalne stranke i davidovičeva. Radićeva stranka je dobila više glasova a izgubila par mandata. Slovenska ljudska stranka sačuvala je svoje pozicije. Hrvatska pučka stranka nije uspjela, premda je za nju glasovalo 17.000 Hrvata u Banovini, Dalmaciji i Hercegovini.

Na izbore se išlo na strani glavnih stranaka. demagoškim gestima. Blok narodnog sporazuma (Korošec — Davidović — Spaho) i s njim koalirana radićeva stranka nisu nastupali jedinstveno. Hrvatska republikanska seljačka stranka iskoristila je izborne metode Pašić — Pribičevićeve vlade da očaja.

Nakon izbornog kreševa pol. situacija se promijenila. Pašić — Pribičevićeva vlada je više osigurala većinu. Radikalna stranka je zadržala u zatvoru za izborne borbe uapšeno vodstvo radićevske stranke. To kao da je učinilo da radićeva stranka pomalo izgubi glavu. Po diktatu g. Stjepana Radića pročitao je Pavle Radić koncem ožujka u Skupštini izjavu, kojom se HR SS odrekla glavnih zahtjeva svog programa, na kojemu je birano njezino parlamentarno zastupstvo. Radićeva stranka se odrekla republikanstva i napustila dotadanje nepriznavanje Vidovskog ustava i odrekla se zahtjeva po zakonodavnoj decentralizaciji. Radićeva stranka je pristala da podupre istu politiku one stranke, koja je imala glavnu riječ u Pašić-Pribičevićem kabinetu. Četvorica radićeva postadoše ministrima. Konačno, pred dva mjeseca, postao je članom kr. vlade i glavom gospodin Stjepan Radić, onaj Radić, koji je rekao pred narodom na jednom zboru da voli više postolarsku stolicu nego ministarsku, jer postolar na svojoj stolici obuva narodnu nogu, a ministar je i zuva. Hrvatska seljačka stranka postala je u Pašićevom kabinetu nasljednicom samostalskodemokratske stranke.

Potrebne su ove konstatacije stoga, što se mora reći da je politika koju provodaju vodeće stranke u našoj državi, politika bez načela. Tako moramo u najblažu ruku nazvati sve ono, što vodeće stranke i

njihovi ljudi rade. Nije to načelna politika, ako jedna stranka u roku od petnaest dana (i manje!) mijenja program, te ako njezini ljudi onako, kako je to jetko rekao jednom Ante Starčević: „Reci, poreci, pa opet izvri“, danas brane ono, na što su jučer nesamo pljuvali, nego se i kamenjem i žuč svoga jezika nabacivati. Kakvim li političarom možemo smatrati g. Stj. Radića, koji jedamput kaže, da za škole mora biti isto novaca, koliko i za vojsku, drugi put da za škole je prva potreba duša, a konačno sjedi u vladi, koja u finansijskom zakonu stavlja u proračun ministarstva vojnoga dva-i-tri puta toliko izdataka, koliko u onaj prosvjete. Ne možemo smatrati politikom naroda i načela i baratanje sa agrarom u Dalmaciji koji ostaje uvijek sredstvom agitacije. Ne možemo smatrati politikom narodnom ni udaranje poreza na tjelesne radnike, na našu raju, a kamoli pak neprovođenje općinskih izbora.

Tu je samo par činjenica, koje vadimo iz našeg političkog života. Mogli bismo toga mnogo još iznijeti. Mogli bismo reći, da oni radićevci, koji su toliko galamili za to da se dr. Lukinić izruči radi afere Thurm-Taxis sudu, danas glasuju u plenumu Skupštine protiv isključenja. Mogli bismo reći da se od radićeva rastrubljena „moć u vladi“ sastoji u tome, što se za svakog delegata u komisijama i za svakog višeg činovnika moraju tući, pa ga obično ne dobivaju. S kakvim poniženjem je vođena hrvatska politika na dan 27. ožujka! To su stvari, o kojima je već teško pisati.

Osvrt na prošlu godinu u našem političkom životu je žalostan. Nikakvog većeg rada zakonodavnoga a narod čeka. Narod čeka, kad li će se u državno gazdinstvo uvesti princip štednje koji je trubljen baš sada, kad se iznosi da će buduću proračun imati rashoda više za dvije milijarde. Narod čeka, kad će mu se dati škole, kad će mu se dati služba i kad li će doći do prave demokratije i narodnog blagostanja. Naš hrvatski narod, koji je u svojoj najvećoj stranci doživio razočaranja, ima otvorene druge puteve. Nestalo je radićevske republike, kojoj su se radićevski zastupnici na Sajmištu u Zagrebu 1920. g. kleli, nestalo je dostala lazi, davno je prošlo vrijeme, kad se dobivalo sedamdeset mandata i narod se vraća k onima, koji nisu narod varali, koji se nisu obogatili s narodnim žuljevima koji su pošteni i čestiti političari. Narod njih zna i narod će biti uz njih, kad dođe čas da likvidiraju današnje gospodske, lažiseljačke stranke. I 1926. godina neka bude za naš narod sretnija, kad je prošla godina živila u znaku nenarodne politike.

Dr. I. VULETIN.

Kako je umro Mozart.

Veliki glazbeni genij, poznat po svemu svijetu u prosincu god 1791. Od tada je prošlo 134 godine. Svak je mislio da je veliki umjetnik bio sretan i zadovoljan i da je proveo svoj dugi vijek u triumfima i svjetskom priznanju njegove muzikalne vrijednosti i rjetkog talenta. Ali je bilo sve obratno - Talijanska smotra „La tribuna illustrata“ donijela je u svom broju 48. ove godine sav nesretan život Mozarta, iz koje prenosimo sve što je on pretrpio i kako je najsiromašnijem umro još mlad ostavljen od svakoga i ubiven od tuge i glada. „Legenda vidi Mozarta sretna i triumfalna. On je još kao neobično - dijete od 7 godina udarao na svim dvorovima Europe i sisao je slatke plodove na koljenima Austrijske Carice ili gospođe Pumpadur. I njegova glasovita slika od Fischbeina od 34 godine života, naime samu godinu prije njegove smrti, ne pokazuje nikakvih znakova trpljenja.

Ali i legenda i ta slika lažu. Malo je ljudi i malo zroka, kao Mozart, da kažu da su nesretni. Malo ih je koji su uzašli na gorku Kalvariju kao on.

Kad je prošao triumfalno djetinstvo i kad je bio priznat kao kompozitor, razbolio mu se teško žena Konstancia i ovim upozna prve svoje velike žalosti. Liječnici su savjetovali bolesnici Badenske kupelji. Ali otkle će on steći novca? Mozart kuca na svačigova vrata ali uzalud. Izdavači njegovih djela i ostali prijatelji bogati i dobro stojeći, ne će da ga pomognu. Ali evo jedan prosti učitelj pučke škole iz Badena ponudi mu svoju kuću i hranu. Tako siromaštvo pomogne njegovu bijedu. Mozart u zahvalu, posveti ovom učitelju, koji se je zvao Shole, svoje glasovito djelo „Ave verum“ Dočim izdavač ovoga djela dao mu je samo 2 dukata.

„Vaša muzika ne može se rasprodati, rekao mu

je izdavač, jer je previše teška, učinite nešto lakše, pa će se rasprodati.“ Mozart ponosan i ponižen slegao je ramenima i odgovorio je: „Ako je baš tako, ja ne mogu nego umrijeti od glada.“ Ipak otvori mu se jedan izlaz. Bilo je prazno mjesto učitelja-kapelnika careva — Mozart zatraži to mjesto. Ali ne bi sretan da ga dobije. Izabran je bio neki Untauf, kompozitor veselih, plesnih komada. Ipak Mozart ne očajava. Careva djeca sada su u dobi da počnu učiti muziku. Ali i ovdje ne uspije. Neki sastavljač valzera bio je imenovan. Mozart još uvijek se nada i čeka mirno bez uzrujavanja. U Frankfurtu naime, imaju se držati velike muzikalne svečanosti prigodom krunisanja cara Leopolda II. Mozart traži da bude organizator tih svečanosti — Imenuju drugoga, a ne njega. On moli da ga upotrebe u što mu drago. Uzalud — Ne uspijeva. Moli da mu dadu zasluge da samo prehrani sebe i ženu; da bude uvršten u orhestru za koji mu drago istrumenat, vidin, bubanj, cembal.... Sastavljač valzera niti ne odgovara na Mozartova očajna pisma.

U dobi od 34 godine, kao ono jednom u sretnom djetinstvu, odlučise na putovanje, samo da uzmogne živjeti. Ide od grada do grada da prireduje koncerte. Tvrdi je ovaj zanat za auktora tolikih glazbenih remek djela. Ali treba živjeti — Treba da i svojoj Konstanci priskrbi stogod novca. Da uzmogne ovako živjeti zalozte sve primljene darove, zlato i nakite pa i burmatiku, što je bio dobio još u djetinstvu po carskim dvorovima. Obecaše mu za darove 1000 fiorina, ali u zadnju lihvar dođe na manje i ponudi mu samo 500 f. Nesretni umjetnik, trudan i iznemogućen od jada i bijede, što će ga ubiti do same jedne godine, dolazi u Frankfurt — Grad je prepun svijeta i odličnika za svečanosti krunisanja. Nitko ne gleda na to jedno neobično — dijete, na toga izvanrednoga pianistu. Ide on napred — Ali ga ni Monaco, ni Mannheim ne primaju. Prisiljen je da se vrati u Beč. U kući je u najgroznijoj nevolji. Konstancia trpi, Mozart očajava. Piše gradskim municipijim da mu udijele mjesto kapelnika u kojoj Katedrali. Ovoga puta molba mu je bila uslišana. Primu ga kao kapelnika, ali grata, sa obećanjem, da će naslijediti po smrti sadašnjega bolesnoga kapelnika Hoffmana — Ali eto nevolje — Stari Hoffman poslje malo mjeseci pokopa mladoga Mozarta.

Predstavlja se Flauto magico. Postizava podpunu triumph. Odobravanje, slava, priznanje, novac — Ali samo novac ne ide Mozartu. Opera je vlasništvo impresara Schikanedera, koji na rubu propasti ovim djelom postaje bogat — A Mozart, koji je u skrajnoj nevolji, prodao svoje djelo za nekoliko stotina fiorina, još uvijek gladan, vidi kako bogati novac ide u tuđe neke — Ovo je za Mozarta bila najgorčeniya ironija. Satrven i ponizno misli da će mu smrt biti još blaža, jer će ga ona jedina osloboditi muka — Ali još mora da napiše jedno remek-djelo. To je Rekišem! Uzvišena muzika, koju on piše na postelji smrti i koju nije potpuno ni dovršio.

Sreća mu se nasmije kad je bio pri smrti. Neki bogatiji ugarski posudiše mu mirovinu od hiljadu fiorina sa ovim samim uslovom! Napredovati pisati samo remek-djela — Iz Holandije mu dolazi još novaca. Iz Londona njegov libretista Lorenzo da Ponte piše mu, kako ga Englezi hoće da vide, da ga obaspu slavom i zlatom. Ali sve je ovo kasno! Mozart je mnogo pretrpio. Drhćućom rukom, bez ikakve gorčine piše prijatelju zadnje pismo: „Želio bi se odzvati tvomu pismu i doći u London. Ali čuim da mi odzvanja zadnja ura. Prije ću umrijeti, nego li ću uživati dar mog razuma. Ipak je život lijep. Umjetnost mi sada otvvara sjajne puteve — Ali na žalost nije mogućće promijeniti moju sudbinu. Moram se razabrati. Neka bude, kako se je Providnosti svjedio. Ja još moram dovršiti pogrebnu himnu i za tim ću umrijeti.“

I po smrti Mozart nije imao utjehe. Ostavio je svoju udovu u najkritičnijem stanju — 200 fiorina aktivna prama 3.000 fior, pasiva, od kojih se je moralo

plati farmacisti za ljekarije 2.500 fiorina. Ni jedan prijatelj, a bilo ih je i bogatih, nije ponudio ni jednog fiorina za spровod. Ali ima još i gorega. Kostanca je u krevetu bolesna. Nedorasli još sinovi ne mogu pratiti očevo pogreb. Samo 6 osoba jednoga zimskog dana u prosincu 1791 sljedila Mozartov lijes ulicani Beča. Dan je mračan i snježan. Mećava siplje nemilo na pratioce pogreba. Na svakom zavrtku ulice nestaje po jednog. I Mzacla doneoše na groblje sama, bez pratnje. Nije mu se moglo kupiti ni metra zemlje za ukop. Jedan od najsvjetlijih genija čovječanstva silazi u zemlju, gdje se ni uopće ukopavaju. Nikoga nije kod jame. — Samo četiri nosioca zatrpavaju zemlju nad mrtvim Mozartom, o pahuljice snijega ovjenčavaju mu nadignuti humak. Koliko si zločina počinilo, o nesretno čovječanstvo, nad tvojim najvećim umjetnicima!

Orlovski vijesnik.

Velika manifestacija hrv. kat. orlovske misli u Murteru.

Smotra svih kategorija Orlova i Orlica.

Dne 26. XII. 1925. naše Hrv. Kat. Orlovsko Društvo u proslavu 1000 god. Hrv. Kraljevstva svečano je proslavilo Stijepan-Dan. U jutro na 8 s. svi Orlovi i Orlice prisustvovali su. Misi i na koncu otpjevaše poznatnu „Do Nebesa“. U večer na 6 s. u dupko punoj dvorani na slikovito napravljenom pozornici priredila se posve nspjela Akademija.

Prnrlava je započela sa pjesom, kojeg je držao bral predsjednik Turčinov Jozo i nasloživ slavu Tomislava I. hrv. kralja, pak govorio o našem hrv. kat. pokretu. Slijedilo je pjevanje „Trohimne“ skladno i zgodno po našim pjevačima — Orlovima. Zgodna je bila i deklamacija brata Zeljka Skvočić „Hrvatskoj“. Majstorski je izvedena drama u stihovima „Slava Hrv. Kraljevstvu“ prigodom 1000 god. od Kurjahnica: sva lica (24) potpuno i razumijevanjem izveli su svoju ulogu, a naše vile (3) bile su od vanrednog utiska.

Sala-igra „Otvorenović i Stražilović“ vrlo dobro je izvedeno i sve služi na čast našem diletantskom klubu. Naši mladi Junaci saljiv u burno pleskanje izveli su svoju ulogu „Tezak Marko“. Članstvo je tačno izvelo vježbe iz 1925 a tako i naraštaj svoje vježbe.

Iznenadilo je publiku dobro uspjela ukupna vježba. Naše Orlice su pravim zanosom i pjevanjem igrale „Orličko Kolo“ pak dok Orlice stupaju, Orlovi i publika uz pleskanje pjevaju „Orlovsku.“ Zabava je zaključena sa „Tombolom“ i pjevanjem ponovno „Orlovske“. Na koncu brat predsjednik zahvaljuje publici i kliče „Bog živi“, što svi prisutni gromko prihvaćaju „Bog živi“.

Naši Orlovi i Orlice pokazali su veliki uspjeh svog rada. Oci i majke znadu, da im sinovi i kćeri idu

dobrim putem: prijatelji Orlova i ostali su iznenađeni jer nisu ni u snu sanjali, da bi Orlovi mogli imati toliko snage i moći: neprijatelji pak Orlovima uvidjese, da je „svaki njihov juris na Orlovstvo“ samo gubitak vremena. Orlovi rade, Orlovi se žrtvuju, pak nikako čudo, da se je imati sjajan uspjeh.

Bog živi!

Murter, 27. XII. 1925.

Prisutnik.

Naši dopisi.

Zapušteno selo na sjevero-zapadnoj granici Jugoslavije jest selo Premuda.

U čemu smo zapušteni? Najprvo da pohvalimo parobrodarske veze od kojih imamo dvije, t. j. prugu iz Raba do Šibenika i iz Šibenika do Krka. Mi jedni u ovom selu zadovoljavamo se i time, da bi nas redovito pohađali; ali evo čestih prilika koje se kod nas zbijaju, a osobito u zimsko doba: tako 17. o. mj. t. j. u četvrtak imali smo prugu iz Krka do Šibenika jutrom, a večerom iz Šibenika do Raba. Nažalost parobrodi su sva mjesta istog dana taknuli ali u Premudu ni jedan nije došao. Zasto? Zapovjednici parobroda Jadranske plovidbe, koji amo dolaze opravdavaju se da je bilo ružno vrijeme, ali mi mornari im očito kažemo, da je to laž. Jer kad parobrod iz Ista put Silbe ili iz Silbe put Ista može putovati a osobito burom, tada može lakše da dodje u Premudu sa zapadne strane, jer putujući iz Silbe put Premude na zapad hvata morske valove u krmu, a izpod Premude put Ista ide maldane sve ispod kraja u tišini valova. Ovo je svakom mornaru dobro poznato. Na isti način ploveći iz Ista put Silbe ima veće valove nego da ide ispod kraja Premude i time stane u Premudu. Dakle ponovno velimo svim takvim mornarima i zapovjedicima, koji kažu da mogu plovati iz Silbe do Ista ili obratno, a da ne mogu u Premudu radi vjetra i valova, da je to samo isprika i ništa drugo, i za takve mornare bilo bi mnogo bolje da idu po lokvama guske čuvat, a ne po moru ploviti, a još manje parobrode zapovjedati. Čudimo se i lučkom uredu kako može ili smije da ovakovo njihovo opravdanje potvrđuje. Nega sve gospođa kapetani ugledaju u primjer našeg svijetnog valjanog kapetana, mještanina Ivana Lovrovića, koji je bio u svojstvu Nostroma sa gosp. Kapetanom Gamulinom, koji nijesu nikada ostavili ticanje pristanika Premude. Prosloga četvrtka 17. o. mj. naše male lađice mogle su ribovat i sa izloženije strane otoka, a za parobroda bilo je veoma loše vrijeme.

Molimo nadležne Vlasti da ovakovoj neurednosti stanu na put i da se ovakvih slučajeva više ne događa.

U čemu smo još zapušteni? Ima već 3 godine da nam je ne vrijeme srušilo lukobran obale na (Krijalu) i bilo nam je javljeno službenim putem, da će popravak istog slijediti odmah, a evo nažalost ni čekamo a popravka nema, nego moramo bit na velikim mukama sa smještavanjem naših ribarskih lađa i lađica, koje moraju da stoje više na kraku nego u moru. Tako isto nemamo hitzjava premda nam je bilo javljeno, da će mo ga skoro dobiti. Prolaze dani, mjeseci i godine, a brz jav stoji uvijek daleko od nas. Jednom riječju zapušteni smo u svemu. Nalazimo kao broj

na morskoj pučini, koji je izgubio jedra, kormilo i t.d. Očekujemo pomoć ali pomoći nema.

U čemu pak nismo zapušteni? — Naše selo broji oko 700 stanovnika i svake godine daje broj vojnika kao i ostala pobliznja sela koja broje do 3 puta više stanovnika.

Prad 12 dana pohodio je nas činovnik posebnog ureda iz Raba, i svaki od nas, svjestan svoje dužnosti, odazvao se je i platio državni porez, tako da je činovnik u ovom siromašnom selu uljazo preko 8000 Din. Eto barem u ovom nismo zapušteni!!!

Seljani.

Zdravlje
i sreća

Majka i dijete, mirišući od čistoće, sjajuć od svježine, njegovano i tečno. Radosno zdravlje smije se sa blještavim zubima.

Dnevna njega sa Kalodontom je najsigurniji put, za održanje ljepote i zdravlja Vaših zuba.

Prigodom petgodišnjica smrti biskupa Mahnića.

Na 14 tek. mj. navršilo je pet godina, što otac i vođa katoličkog pokreta zaklopio zauvijek svoje oči. Njega danas nema, kada bismo ga najvećma trebali. Doba u kojem živimo ništa nije bolje od vremena u kojemu je On — Dr. Mahnić — razvio svu snagu svoje jake individualnosti na obranu Crkve i vjerskih načela. I ako on ne živi među nama, živu njegove riječi, ideje koje pokreću dalje njegovo djelo. Sieme posadeno daje svoj plod pa i ako ne u izobilju, to je uzrok što je jedno palo na kamen, drugo na put a treće u drače. Međutim i danas je živa ona riječ fiat lux, ona nam obnavlja misli velikog biskupa. Dobro će biti da učinimo kratku reminiscencu njegovih ideja.

Materijalističke ideje presadene s tudeg zemljišta na naše tlo dođoše do zamjerna uzrasta — a naši polutarci vele da politička katolička organizacija je tuđa biljka koja kod nas tobože ne može uspjevati — i takve materijalističke ideje otrovaše čitavu atmosferu. Idealna znanost (metafizika i filozofija) izgubila je vrijednost, realni predmeti imaju jedinu pozitivnu važnost za kulturu i napredak čovječanstva. Vjerski momenat — zovu sredovječnim obilježjem — bačen je u nastavi na zadnje mjesto kao nepotrebit. U umjetnosti je iščeznuo idealizam, a zamijenio ga realizam i naturalizam. Klasična umjetnost naših kršćanskih umjetnika smatra se produktom nezdrave mašte i mračnjaštva a besramni naturalizam se obožava. U međunarodnoj politici nije ništa bolje. Princip pravo jačega i makijavelizam jesu jedini kriteriji po kojima se određuje sudbina naroda. Svjetska diplomacija pro-

ktivna je dekalogu. Tražeći mir priprema se na rat i osvetu.

Da su ovakve ideje pogubne po čovječanstvo, biva jasno svakomu koji i malo teži do istine. Veliki Mahnić shvati pogubnost ovih bezvierskih načela i svom snagom duše svoje i srca ustaje na obranu pozitivne religije a katolicizma napose. Nastaje renesansa katoličke misli. Mahnić šiba pogubni liberalizam, bistri pojmove, pretresa sva moguća dnevna pitanja kao socijalna, narodna, vjersko — politička, estetička i filozofska te tim stvara novo pokoljenje, novo doba, doba načela, katoličkih sastanaka, doba kulturno — političkih i socijalnih organizacija. U raspravama o idealizmu pobija one koji su nijekali objektivnu vrijednost ideja te dokazuje, da je pravi idealizam samo onaj filozofski sistem koji uči opstanak ideja višega svijeta. Težnja idealista smjera samo na to da svoje življenje ravnaju po idejama višega svijeta, da sav napredak mjeri po potpunom suglasju realnoga života s idejama. Po tom dolazimo do zaključka, da je svrha idealizma načelnost, stalnost i dosljednost čovječjeg djelovanja. To je prava antiteza puzaštosti materijalizma i težnji za dobitkom i raskošnim užikom života. Dalje Dr. Mahnić u nizu članaka crta kršćanski idealizam («Rimski katolik» g. 1888 i dalje). I današnja mladež trebala bi više kršćanskog idealizma i time bi se više približila idealnoj figuri Kristovoj «Discite a me». A svijet, koliko je on daleko od svog ideala!

Mahnić je najvećma pobijao mlitavost katolika. Liberalni katolici, veli on, sklajaju kompromise između tmne i svijetla, između laži i istine. Htjeli bi ostati liberalni a ipak da ostanu katolici; dakle ni po pticu ni po miša: niti čitavi katolici, niti potpuni liberalci. Ovakav liberalni katolicizam ne samo što u duhovna ubija svaki polet i svako idealno teženje već katolike razdvaja, a znak je pravoga

kršćanstva jedinstvo u naziranju i djelovanju. Na ovakav način polutarci služe makar i nesvjesto masoneriji i neprijateljima katoličke crkve.

Današnje prilike morale bi jednom otvoriti oči liberalnim katolicima pa i onim svećenicima koji su do sada bili tuđi pravoj katoličkoj akciji. Prava katolika i njihove Crkve mogu da brane samo sviesni i odvažni katolici, a ne kojekakvi Radići, Smolake, Pašići i t. d.

Mahnić daje direktive vođenju djeve politike. Nekoć se političar služio evandjeljem i dekalogom a danas fizikom i matematikom, kaže on. Makijavelistički uspjeh politike nije dugotrajan jer mu je baza korist na ateističkom principu. Politika većine glasova doživljuje poraz a diktatura je čedo revolucije. Sloboda riješena auktoriteta Božjeg i crkvnog je ropstvo strasti. Politika mora imati i svoja stalna, poštena načela, inače služi ženskoj podanoj prostituciji. Beznačajna politika pospješuje duševni nikilizam u narodu. Uvedimo dakle politiku načelnosti. Načelo naše je vjera naša koja predobiva svijet.

Mahnićeva želja bila je uvijek da budemo radikalni katolici u čitavom javnom i privatnom životu. Danas kad se toliko napada katolicizam, prenimmo se, sjetimo se riječi velikog biskupa. Borba je započela, zbijmo redove a voda naš je neumrlj Mahnić. On nam ostavlja u amanet riječi: «Ja eto u duhu gledam i pozdravljam prve zrake onoga velikoga dana, kada će se skršiti u Hrvatskoj sila bezbožnog nadliberalizma te će kršćanski pobozni puk zaposjeti kormilarsko mjesto. Neka Providnost Božija pospješni onaj dan». (Predgovor Excelsiora).

Ovo par redaka napisano je da oživimo uspomenu na mrtvog vođu. Duh njegov lebdi nad nama, riječi njegove živu a djelo njegovo nastavlja do trumfa.

V. St.

GRADSKJE VIJESTI.

ISPRAVAK. Pogreskom slagara otpali su u proš. broju „Gradske vijesti“, pod rubrikom „Veliki požar u pravoslavnoj crkvi“ ovi retci:

... koji su sa najvećom požrtvovnošću počeli da spasavaju što se je spasiti dalo. Veoma brzo došli su na mjesto požara i dobrovoljni vatrogasci, koji su vješto upotrijebili auto-straciljku te su sa velikim samoprijegom stavili se na gasenje. Njihovom zauzetnošću i marom brzo su požar lokalizirali i spasili i crkvu i okolne zgrade od sigurne katastrofe...

SILVESTROVO: Danas poslje podne od 4 — 8 sati, u verandi hotela Krka, priređuje Hrv. Kat. Prosvj. Žensko Društvo „ZORA“ zakusku vojnicima kopnene vojske, kojoj će prisustvovati gg. oficiri kopnene vojske i ratne mornarice te sve gradske državne i civilne Vlasti. Društvo će servirati vojnicima razna pića, slatkiše i t. d. i prirediti će također više lutrija. Op-

Misao našeg društva Zore, da se póżabave i počaste naši vojnici veoma je hvalevrijedna te je za ovakvo Silvestrovo veliko zanimanje u gradu. Društvo je ovom prigodom priredilo društveno luteriju, koja će se vući na Silvestrovo u večer u 8 sati.

NEMILA SMRT. Baš na badnjak u večer zaklopio je svoje vede Josip Silov iz Rupa. Teška boljetica upala pluća, — prekinula je nit njegovog života baš u času, kad se je k nebu dizala pjesma „Slava Bogu na visini, a mir ljudima...“ Pokojnik je bio čestit starac od 76 godina. Odgojio je vrijednog sina fr. Pavu, sadašnjeg župnika u Varošu. Kroz više godina bio je općinski vijećnikom i glavom sela. „Pokojnik je bio

pristaša Hrv. Pučke Stranke te je neumorno radio, da da se naše seljaštvo okupi u ovoj stranci. Najmilije mu je štivo bilo „Seljačke novine“, koje si je dao citati i u svojoj dubokoj starosti.

Milom pokojniku bila laka zemljica ubavog samostana u Visovcu gdje je bio pokopan dne 26. ov. mj., a našem fra Pavi naše najiskrenije saueće.

CECILIJANSKI ZBOR: Odlaskom profesora Mladena Deželića, društvo je lišeno svog predsjednika. Prošle nedjelje održalo je društvo skupštinu, na kojoj je izaberen privremenim predsjednikom g. Ang. Mežmarić, direktor gospodarske banke.

Sutra, na novu godinu, zbor će pjevati preko pontifikalne mise četverglasno misu od Schvocitzera. **SVIJETLI PRIMJER.** Naš ugledni građanin gosp. Ante Tikulin, svojim marnim zauzimanjem kod dolje naznačene gospode bivših članova „Radničkog društva u Šibeniku sakupio je u korist humanitarne ustanove“ Uboški Dom Din. 2.106.50.

Doprinjeli su pripadajući im obrok od raspustenog gore spomenutog društva sljedeća gg.

Ante Tikulin, Mate Pergin, Ivo Jadronja, Niko Radić Petar Marenzi, Frane Rondić, Josip Sila, Josip Bratić, Mikel Matačić, Ante Kimer, Kusina Joso, Kusina Dinko, Eugen Bulat, Vrljević Đuro, Naslj. pk, Nike Mlinia, Ivan Marenzi, Sila Mihovil, Matačić Vjekoslav, Kimer Vjekoslav, Frane Angelichio. Toli gosp. A. Tikulin toli ostaloj gg. Uprave Uboškog doma najljepše zahvaljuje, ter rado iznaša ovaj, lijepi primjer želeć da ga i drugi slijede.

Svim našim čitateljima
želimo sretnu Novu Godinu.

Zorić Nazaren

čestita svojim mušterijama
NOVU GODINU.

KNJIŽEVNOST.

NEUMRLOST ČOVJEČJE DUŠE. (Naklada Knjižare „Jadran“, Dubrovnik 1925 — Drugo izdanje — cijena? —)

Potpuno je suvišno govoriti o uspjehu te knjige, kad nam to potvrđuje činjenica, što ona kroz par zadnjih godina doživljuje svoje dugo izdanje. Silne anonimne narudžbe prisilile su autora, da daće ponovno knjigu u štampu upopunivši je sa mnogim dodatcima. Djelo U. Talića ima svoju dugogodišnju historiju rada, što nam dokazuje prvi stepen ove knjige u „Hrv. Straži“ god. X. studija „Kult grobova i neumrlost čovječjeg duha“ od istog autora. Kroz ta tri stepena razvijanje te knjige („Hrv. st.“; Prvo izdanje; Drugo izdanje), pokazao je g. U. Talića svoju vaeodnu spremu i svoju majstorsku i stručnjačku snagu, pomoću koje je uspio da daće dotajereno i prvo djelo (svoje vrsti) kod nas.

Jednim upravo vještačkim, sistematičkim redom je nastojao, i uspio, g. autor, da sa raznih točaka i stanovišta osvjetli sve strane problema o životu duše.

Drugo se izdanje, kako sam autor veli, ... kvalitativno i kvantitativno razlikuje od prvoga! U drugom izdanju ima dosta pasusa i odlomaka, koji osvjetljuju te pitanje. Tu su također uvršteni neki prigovori i odgovori časne kritike — pogledom na prvo izdanje.

Svako, koji pravi razliku između suanosti i sportskih utakmica mora, i to — ako se može reći: obilgatno mora, da pročita ovo djelo U. Talića, preko kojega je naša domaća štampa prešla sateći radi toga, što je pisana strogo stručnjački otklonjena, za 180° od nepismenosti i šablona. J. I.

IVAN P. ERCEG
ŠIBENIK

TRGOVINA GALANTERijske NURNBERŽKE ROBE,
STAKLA, PORCULA, SVIJETLIKA, KUHIJSKOG EMALI,
RANOG I LIMENOG POSUDJA DEKORATIVNIH PREDMETA.
svojim mušterijama sretnu Novu Godinu.

SVE

moje stalne mušterije, a
naročito švelje i njihove naučnice,
dobivaju za novu godinu 1926.

DAR

u mojem novootvorenom dućanu (ul. Kralja Tomislava).
Dućan je uredjen potpuno po velegradsku te je stručnjački snabdjeven svim predmetima za krojače, krojačice, vojnike. — Stalno vrelo svih vrsti kapa, košulja, ovratnika, rubaca, čarapa, štapova, i putnih košara i t. d. Veliki izbor artikala D. M. C., dobavljenih direktno iz Tvornice, te Trident — konca namalo i veliko. — Najljepše se preporučuje ANTE FRUA

JAKOV TORIĆ i BRAĆA

„BRODOGRADALIŠTE ISTOK“ - ŠIBENIK

preporuča se cij. gg. vlasnicima motora i jedrenjača do 50 wagona
brutta za popravak i novu izradbu uz cijene bez konkurencije.

čestita svojim mušterijama sretnu Novu Godinu.

MATE PERGIN - ŠIBENIK

Trgovina Manifaktorne robe i šešira.

uz snižene cijene

Vunene od 100 na 80 din. — Dlačene (feltro) od 260 na 200 din.

čestitam svojim mušterijama sretnu Novu Godinu.

RADE GULAM

ŠIBENIK

Manifakturna trgovina

čestita svojim mušterijama

sretnu Novu Godinu.

VUKOREPA ANTE

ŠIBENIK

Trgovina manifakture cipela, odijela i kratke robe.

cijene bez konkurencije

čestita svojim mušterijama sretnu Novu godinu.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domaća izradba Din 155.- od finog crnog boksa Din 185.- iz kravlje kože podkivane Din 160.- razaslija veletrgovina R. Stermecki, Celje br. 17. Slovenija. Ilustrirani cijenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.- šalju se od poštarine slobodno. ZASTUPNICI SE PRIMAJU.

TRGOVCI ENGROS CIJENE.

GENERALNO ZASTUPSTVO

fabrika mašina i sprava za poljoprivredu i industriju

A. GERASSY & Komp. Komanditno društvo

kancelarija **Beograd**, kralja Milana 36, Adresa za telegrame „Gerassy“

Pošanski Fah 87, telefon 6—72, Poštanski ček 52.398.

Generalno zastupstvo čuvene fabrike

I. M. & C BOLINDERS, Stockholm, od koje liferuje odlično nafta motore svih veličina za brodove i industriju.

Cene i kataloge na zahtjev.

Tražimo stručne zastupnike za prodaju motora.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila)

Telefon broj 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje

ODLIKOVANI GRAFIČKI ZAVOD

TISKARA

E. VITALIANI i SIN
ŠIBENIK

Telefon 47 Brzoj. Vitaliani

SKLADIŠTE TISKANICA: ZA

OPĆINE,

ŽUPSKE UREDE,

ŠKOLE i t. d.

Zadružna Gospodarska Banka D. D. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA UL. 108.

PODRUŽICA ŠIBENIK

BRZJ. NASL. GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. i 17.

Centrala Ljubljana.

PODRUŽNICE: CELJE, ĐAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

ISPOSTAVA: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000. — Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.

Upozoruje sve interesentne na svoja tvornička poduzeća:

»Šešir« d. d., Škofja Loka, tvornica šešira.

»Stora« d. d., Št. Vid kod Ljubljane, tvornica zavjesa.

Zavod za impregniranje drva d. d., Ljubljana.

»Kristal« d. d., Maribor, tvornica ogledala i brušenoga stakla.

»Svetla« d. d., Ljubljana, tvornica žarulja i elektr. materijala.

»Atlas« d. d., Novi Sad, tvornica pokućstva.